

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/251/2014
Identifikačné číslo spisu:	3211205314
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3211205314.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne COFIDIS, a.s., so sídlom v Bratislave, Suché mýto 1, IČO: 36 816 337, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Antovszká, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Bárdošova 2/A, IČO: 36 866 881, proti žalovaným 1/ V. S. bývajúcej v Q., 2/ U. S., bývajúcemu v Q., o zaplatenie 1 342,56 €, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp.zn. 5 C 2/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 16. januára 2014 sp.zn. 4 Co 313/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby žalovaným 1/ a 2/ bola súdom uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sumu 1 342,56 € a nahradiť jej trovy konania a trovy právneho zastúpenia z titulu zmluvy o revolvingovom úvere č. 70247131 uzavretej medzi účastníkmi konania 1. decembra 2008 (ďalej len „zmluva o úvere“), ktorej súčasťou boli aj všeobecné obchodné podmienky a sadzobník poplatkov. Na základe tejto zmluvy o úvere, poskytla žalobkyňa žalovaným 1/ a 2/ úverový limit vo výške 1 050,71 € poukázaním týchto prostriedkov na ich bankový účet. Z dôvodu, že žalovaní 1/ a 2/ neplatili riadne a včas splátky, žalobkyňa odstúpila od predmetnej zmluvy o úvere. Žalovaní 1/ a 2/ uhradili zo žalovanej sumy ku dňu podania žaloby 749,20 €.

Okresný súd Bánovce nad Bebravou rozsudkom z 9. júla 2012 č.k. 5 C 2/2012-53 v prvom výroku uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyňi spoločne a nerozdielne sumu 301,51 €, pričom povolil uhrádzať toto plnenie v splátkach po 20 € mesačne vždy k 20. dňu v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že nezaplatením čo i len jednej splátky riadne a včas sa stáva zročným celé plnenie. V druhom výroku návrh žalobkyne vo zvyšnej časti zamietol. V treťom výroku určil, že neprijateľná je zmluvná podmienka spoločnosti COFIDIS, a.s.,

podľa ktorej zánikom zmluvy o úvere odstúpením veriteľa od zmluvy nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred skončením zmluvy alebo v súvislosti s jej skončením. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Súd prvého stupňa zistil, že medzi účastníkmi konania bola uzavretá zmluva o revolvingovom úvere. S prihliadnutím na povahu účastníkov a obsah zmluvy dospel k záveru, že išlo o zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Konštatoval, že táto zmluva obsahovala neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto ju považoval za neplatnú v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že všeobecné obchodné podmienky boli koncipované v rámci štandardnej formulárovej zmluvy a neboli individuálne dojednané. Samostatným tretím výrokom vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky na základe jej znenia v čl. 8 bod 8.4 všeobecných obchodných podmienok, v zmysle ktorého „zánikom zmluvy o úvere odstúpením veriteľa od zmluvy nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred skončením zmluvy alebo v súvislosti s jej skončením.“ Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyjadril názor, že akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa vrátane platenia poplatkov za odstúpenie od zmluvy, sankcií a iného príslušenstva popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Dospel k záveru, že odstúpením od zmluvy zo strany žalobkyne bola zmluva zrušená od začiatku, a preto sú žalovaní 1/ a 2/ podľa § 457 Občianskeho zákonníka povinní vydať to, čo na základe zmluvy dostali, teda rozdiel medzi poskytnutou istinou úveru (1 050,71 €) a súčtom zaplatených splátok (749,20 €). Z dôvodu, že zmluva bola odstúpením od začiatku zrušená, konštatoval, že žalobkyňa nemá nárok na žiadne poplatky, zmluvné pokuty, poplatky z omeškania a iné sankcie a nemôže na základe zrušenej zmluvy započítavať úhrady žalovaných na úroky, poplatky či zmluvné pokuty. Žalobkyňa vo svojom návrhu uplatňovala okrem iného aj zaplatenie poplatkov z omeškania. Poplatok z omeškania bol však ustanovený vo všeobecných obchodných podmienkach (článok 7 bod 7.2.), ktoré odstúpením od zmluvy vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ stratili platnosť ex tunc podobne ako zmluva samotná, preto súd nemohol priznať poplatok z omeškania. Žalobkyňa si neuplatnila úroky z omeškania, preto sa súd ich určením nezaoberal. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. januára 2014 sp.zn. 4 Co 313/2012 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Stotožnil sa so skutkovými závermi súdu prvého stupňa i s jeho právnym posúdením. Podľa názoru odvolacieho súdu sa na odstúpenie od zmluvy o revolvingovom úvere vzťahuje úprava občianskeho práva a nie obchodného práva. Konštatoval, že súd prvého stupňa vec správne posúdil, keď dospel k záveru, že v dôsledku odstúpenia od zmluvy zo strany žalobkyne došlo k zrušeniu zmluvy o úvere od začiatku. Nestotožnil sa s posúdením úveru ako absolútneho obchodu, ale konštatoval, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. Dospel k názoru, že na posudzovanie platnosti právneho úkonu a odstúpenia v spotrebiteľskej právnej veci a teda typickej občianskoprávnej veci, nemôže dopadať právna úprava regulujúca vzťahy zásadne medzi obchodníkmi, ak Občiansky zákonník takú úpravu má a je pre nepodnikateľov výhodnejšia. Na základe uvedených dôvodov považoval za správny postup súdu prvého stupňa, ktorý vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky uvedenej v čl. 8 bod 8.4 všeobecných obchodných podmienok. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s odôvodnením, že predmetné rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Namietala, že zmluva o úvere bola uzavretá medzi účastníkmi konania v súlade s ustanoveniami zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov platného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka. Na základe tejto skutočnosti mala za to, že na predmetnú vec, konkrétne na otázku odstúpenia od zmluvy o úvere, odvolací súd aplikoval nesprávny právny predpis - Občiansky zákonník. V tejto súvislosti dovolateľka s poukazom na komplexnú právnu úpravu odstúpenia od zmluvy v Obchodnom zákonníku tvrdila, že zmluva o úvere patrí medzi tzv. absolútne obchody a ustanovenia Obchodného zákonníka sa majú použiť bez ohľadu na

povahu účastníkov záväzkového vzťahu aj v prípade, ak je žiadateľom o úver fyzická osoba - nepodnikateľ. Ďalej uviedla, že žalovaní 1/ a 2/ boli oboznámení s celou zmluvou o úvere a všeobecnými obchodnými podmienkami, ktoré boli jej neoddeliteľnou súčasťou v súlade s § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka, čo potvrdili svojím podpisom. Na základe uvedeného považovala dovolateľka za dôvodný jej nárok na zaplatenie žalovanej sumy vo výške 1 342,56 € uplatnenej v návrhu na začatie konania a nesúhlasila so záverom o neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v čl. 8 bod. 8.4 všeobecných obchodných podmienok. Podľa názoru dovolateľky zamietnutím návrhu (v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia, pozn. dovolacieho súdu) bolo porušené jej právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Poukázala pritom na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. rozhodnutia sp.zn. PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00). V dôvodoch dovolania tiež podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci.

Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Zámery, ktoré sleduje hmotnoprávna úprava spotrebiteľských zmlúv (§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka), vyjadrujú aj procesnoprávne ustanovenia (viď medziiným § 153 ods. 3 a 4 a § 238 ods. 3 O.s.p.).

Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania

takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadost'učinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa (§ 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (§ 153 ods. 3 O.s.p.). Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadost'učinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia (§ 153 ods. 4 O.s.p.).

Pôvodné ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p. bolo pri novelizácii Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 575/2009 Z.z. zmenené tak, že dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je prípustné (už nielen vtedy), ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ale tiež vtedy, ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Legislatívnym riešením zvoleným v § 238 ods. 3 O.s.p. boli na významovo rovnakú (horizontálnu) úroveň dané oba prípady potvrdzujúcich rozsudkov odvolacieho súdu, t.j. a/ rozsudok, vo výroku ktorého bola vyslovená prípustnosť dovolania, b/ rozsudok, potvrdzujúci výrok prvostupňového súdu o neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa už pred uvedenou novelizáciou ustálila na názore, že ak má byť dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., musí výroková časť napadnutého rozhodnutia nevyhnutne obsahovať výrok, ktorým odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania; sama otázka zásadného právneho významu nemusí byť obsiahnutá vo výrokovej časti a postačujúce je jej vymedzenie v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu. Za rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu sa pritom považuje rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú (tzv. dovoláciu) otázku spôsobom, ktorý má všeobecný a zásadný dopad na právne posudzovanie všetkých prípadov podobnej povahy (porovnaj napríklad rozhodnutie uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2004).

Pokiaľ Občiansky súdny poriadok za postačujúce pre založenie prípustnosti dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu považuje to, že odvolací súd samostatným výrokom svojho rozhodnutia vyslovil, že je dovolanie prípustné (viď text § 238 ods. 3 O.s.p. pred „alebo“), pre založenie prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa vyslovujúci neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., ide vo svojich požiadavkách ďalej - ukladá, aby priamo výroková časť prvostupňového rozsudku vyslovujúceho neplatnosť zmluvnej podmienky obsahovala doslovné znenie tejto podmienky (viď v § 153 ods. 4 O.s.p. použité slovné spojenie „výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia“).

Ustanovenie § 153 ods. 4 O.s.p. súdu ukladá, aby uviedol vo výroku rozsudku presné znenie podmienky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Výrok určujúci neplatnosť niektorého ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy ako jej neprijateľnej podmienky by mal opísať znenie podmienky tak, ako je uvedená v zmluve so žalovanou, pretože na iný skutkový základ pre takýto výrok niet v zákone opory [viď tiež komentár k tomuto ustanoveniu uvedený v ASPI (automatizovanom systéme právnych informácií)].

Citovanou právnou úpravou sa do právneho poriadku „zaviedol, i keď nepriamo, precedenčný charakter súdneho rozhodnutia v spotrebiteľských veciach, pretože sa ním rozšírila pôsobnosť súdneho

rozhodnutia v konkrétnej veci na všetky zmluvné vzťahy, v ktorých dodávateľ použil tú istú alebo obdobnú zmluvnú podmienku“ (viď Občiansky zákonník, Veľký komentár, 1. diel, JUDr. Imrich Fekete, CSc., Eurokódex, str. 473).

Účelom ustanovenia § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. v spojení s § 53a Občianskeho zákonníka je okrem iného zabrániť tomu, aby dodávateľ nepoužíval v spotrebiteľských zmluvách ním uzatváraných vo viacerých prípadoch (alebo v ním vyhotovených všeobecných obchodných podmienkach) takú neprijateľnú podmienku, ktorá už bola niektorým právoplatným rozsudkom súdu určená za neplatnú. Tento zámer môže byť dosiahnutý len vtedy, ak súd konštatujúci neprijateľnosť podmienky doslovne cituje ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktorej neplatnosť určil. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nezodpovedá uvedenému zámeru, ani zneniu týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ak výrok rozsudku iba vyjadruje zmysel alebo popisuje obsah toho - ktorého zmluvného dojednania alebo ak v ňom súd podľa svojej úvahy preformuluje príslušné ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy inak, než je výslovne uvedené priamo v zmluve (v jej súčasťi). Len ak je takto - doslovne - v rozsudku súdu citované ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré súd považoval za neprijateľnú podmienku, môže na dodávateľa (jeho právneho nástupcu) dopadať povinnosť zdržať sa v budúcnosti vo vzťahu k všetkým do úvahy prichádzajúcim spotrebiteľom používania tejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. októbra 2014 sp.zn. 3 Cdo 446/2013).

Aj zo systematického zaradenia § 238 ods. 3 O.s.p. možno vyvodiť, že význam presahujúci konkrétne občianske súdne konanie má mať nielen zodpovedanie tzv. dovolacej otázky, ale aj určenie neplatnosti niektorého ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy. Okrem individuálneho významu, ktorý má toto určenie na konkrétne prejednávajúcu vec a práva a povinnosti účastníkov konania, o ktoré v nej ide, má totiž takéto určenie aj všeobecný (abstraktný) význam v tom, že dodávateľovi vzniká povinnosť voči všetkým potenciálnym spotrebiteľom „zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom“. So zreteľom na tento aspekt určenia neplatnosti niektorého ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy ako neprijateľnej podmienky (§ 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka) a s prihliadnutím na precedентný význam súdom vydávaného rozsudku dovolací súd zastáva názor, že účel a zmysel oboch spomínaných ustanovení (§ 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.) môže byť dosiahnutý len ak je priamo do výroku rozsudku zaradený doslovný text neprijateľnej zmluvnej podmienky, používania ktorej sa má dodávateľ v budúcnosti zdržať. Aj podľa dôvodovej správy k § 153 ods. 4 O.s.p. vtedy, „ak by súd neuviedol znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky vo výroku rozsudku, rozsudok by síce mal účinky medzi účastníkmi konania a nešlo by o žiadne procesné pochybenie, pre ktoré by išlo o nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 2 O.s.p.), nedosiahol by sa však sledovaný cieľ, a to, aby vznikla dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky voči všetkým spotrebiteľom vo formulárových zmluvách a tak aby sa predišlo sústavnému používaniu nečestnej zmluvnej podmienky“.

Pokiaľ súd považuje za neprijateľnú podmienku len časť niektorého ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, musí svoj záväzný záver o neplatnosti zmluvnej podmienky vyjadriť vo výrokovej časti rozsudku tak, aby ním citovaná časť spotrebiteľskej zmluvy predstavovala logicky uzavretý celok, pre pochopenie podstaty neprijateľnosti ktorého sa nevyžaduje, aby ten, kto sa s výrokom rozsudku oboznamuje, mal k dispozícii celú spotrebiteľskú zmluvu.

Ak súd prvého stupňa síce určí neplatnosť niektorého ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, avšak v zmysle § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. necituje vo výrokovej časti svojho rozsudku doslovné znenie zmluvy, ktoré považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku, má to ten dôsledok, že jeho rozhodnutie nemôže mať budúci všeobecný („precedentný“) dopad v zmysle novozaloženej povinnosti dodávateľa zdržať sa ďalšieho používania určitého ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy. Navyše, rozsudok odvolacieho súdu, ktorý potvrdil takýto rozsudok, vtedy nemá znaky rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p. (v takom prípade totiž nejde „o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.“). Aj v komentári k ustanoveniu § 238 ods. 3 O.s.p., ktorý je dostupný v ASPI, sa pritom uvádza, že „prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu je daná

vtedy, ak súd prvého stupňa vo výrokoch potvrdzovaného rozsudku podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. rozhodol o neplatnosti zmluvnej podmienky a uviedol ju vo výroku rozsudku vo veci ochrany spotrebiteľa“ (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 446/2013 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2015 pod bodom 6).

V danom prípade úvodná časť sporného článku 8 bod 8.4. znie: „Zmluva o úvere zanikne tiež v prípade odstúpenia veriteľa od zmluvy o úvere, ktoré je účinné momentom doručenia odstúpenia klientovi v súlade s bodom 12.4. týchto VOP. . Účinnosťou odstúpenia od zmluvy o úvere sa zmluva o úvere končí, a pokiaľ už došlo k čerpaniu úveru na jej základe, celý do tej doby nesplatený úver klienta, taktiež i všetky ďalšie peňažné záväzky zo zmluvy o úvere, sa stávajú splatnými a klient je povinný ich bezodkladne uhradiť veriteľovi v plnej výške. Zánikom alebo zrušením zmluvy o úvere nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred skončením zmluvy alebo v súvislosti s jej skončením“.

Výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu, znie: „Neprijateľná je zmluvná podmienka spoločnosti COFIDIS, a.s., podľa ktorej zánikom zmluvy o úvere odstúpením veriteľa od zmluvy nezanikajú nároky veriteľa zo zmluvy o úvere alebo s ňou súvisiace, ktoré vznikli pred skončením zmluvy alebo v súvislosti s jej skončením“.

Dovolací súd konštatuje, že predmetný výrok prvostupňového rozsudku: a/ nie je presnou citáciou ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy (jeho časti), ktoré súd prvého stupňa považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku, b/ zreteľne nezodpovedá všeobecnej povahe sporného článku, ale má individuálny charakter týkajúci sa len prejednávanej veci.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolaním napadnutý rozsudok nemá znaky rozsudku odvolacieho súdu uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p. (viď text tohto ustanovenia nasledujúci po „alebo“). Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z tohto ustanovenia nevyplýva.

Dovolanie žalobkyne by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalobkyňa existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 a/ až g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Žalobkyňa namietala, že zamietnutím jej návrhu v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces, no nespojila túto námietku s tvrdením, že by týmto postupom súdov nižších stupňov došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z určujúceho - obsahového - hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) teda nejde zo strany žalobkyne o námietku, v zmysle ktorej by odvolací súd zaťažil konanie vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale o

námietku inú, ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov odvolacieho súdu (jeho právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založil svoje rozhodnutie.

Dovolací súd na základe uvedeného dospel k záveru, že žalobkyňa v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobkyne boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobkyňou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Rovnako v zmysle ustanovenia § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c) O.s.p. dovolací súd odmietol aj dovolanie žalobkyne smerujúce voči výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, nakoľko touto časťou dovolania napadnuté rozhodnutie má povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.), prípustnosť dovolania proti nemu vylučuje ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. a ani v tomto prípade dovolací súd nezistil, že by došlo k vade konania v zmysle § 237 O.s.p.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 ani § 239 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené, odmietol najvyšší súd dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.) Najvyšší súd Slovenskej republiky im však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.